

Акредитација у ВИСОКОМ образовању

БЕОГРАД, 2007.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И СПОРТА

АКРЕДИТАЦИЈА У ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

Група аутора
Прво издање

Издавач
Министарство просвете и спорта Републике Србије
Београд, Немањина 22 - 26

За издавача
др Слободан Вуксановић, министар

Извршни издавач
ЈНИП „Просветни преглед“
Београд, Дечанска 6

Графички дизајн
Никола Костандиновић

Штампа „Цицero“, Београд
Тираж 550 примерака
Београд, јануар 2007

ISBN 978-86-7055-065-0

ПРЕДГОВОР

Прошло је нешто више од годину дана како је Закон о високом образовању ступио на снагу. Он у потпуности имплементира Болоњску декларацију, коју је наша земља потписала у септембру 2003. године и тиме се обавезала на координирање политике високог образовања с групом европских земаља, како би се до 2010. године формирала Европска зона високог образовања уз очување културних, језичких и националних специфичности.

Према одредбама Закона о високом образовању, три субјекта су одговорна за примену Закона: Национални савет, Комисија за акредитацију и проверу квалитета и Министарство. Конституисане су Конференција универзитета Србије и Конференција директора виших школа које су предложили, а Народна скупштина Републике Србије изабрала Национални савет за високо образовање, који је, опет на предлог КОНУС-а, изабрао чланове Комисије за акредитацију и проверу квалитета.

Савет и Комисија, два независна тела одвојена од извршне власти, одмах по конституисању су приступили изради норматива и стандарда како би акредитација високошколских установа и студијских програма у складу с Болоњским процесом кренула што пре. Као полазна основа је узет Европски оквир квалификација, али и искуства већине европских земаља потписница Болоњске декларације, како би се детаљно проучила, прилагодила и применила на систем високог образовања у Србији, уз очување културних, језичких и националних специфичности, што је и један од постулата Болоњске декларације.

Национални савет за високо образовање је у оквиру своје надлежности усвојио следеће акте: Стандарде за акредитацију високошколских установа и студијских програма; Стандарде за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, као и Стандарде и поступак за спољашњу проверу квалитета високошколских установа. Све ове стандарде сачинила је Комисија за акредитацију и проверу квалитета, а уз незнатне измене, које нису биле суштинског карактера, усвојио је Национални савет 20. октобра 2006. године. Нешто касније Национални савет је донео Одлуку о научним, уметничким, односно стручним областима у оквиру образовно-научних, односно образовно-уметничких поља, као и Листу стручних, академских и научних назива с назнаком звања одговарајућег степена студија из одговарајућих области и скраћенице стручних, академских и научних назива. Ова документа су усвојена на основу предлога КОНУС-а, као и Конференције директора виших школа.

Комисија за акредитацију и проверу квалитета је на основу усвојених стандарда усвојила формуларе за акредитацију, који садрже: Захтев за акредитацију институција и програма; Општа упутства за припрему документације за акредитацију високошколске установе; Упутства за припрему документације за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа високог образовања, као и Упутства за припрему документације студијског програма докторских студија.

Пре почетка рада Комисија је усвојила Пословник, као и Кодекс понашања.

Законом о високом образовању је предвиђено да Комисија за акредитацију и проверу квалитета приликом спровођења поступка акредитације може користити услуге међународних организација и асоцијација из области обезбеђивања квалитета високог образовања, у складу са актом који доноси Национални савет.

Такође, као рецензенти у поступку акредитације могу бити и међународно признати инострани универзитетски наставници, научници, уметници и стручњаци. Њихово именовање предвиђено је Законом о високом образовању, а детаљније разрађено Кодексом понашања, који је донела Комисија.

Комисија за акредитацију и проверу квалитета 11. децембра 2006. године је постала пуноправни члан INQAAHE (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education). Такође се мора рећи да је рад на припреми пријаве за чланство у ENQA

(European Network Quality Assurance) завршен усвајањем Стандарда рада Комисије за акредитацију и проверу квалитета. Ови стандарди успостављају критеријуме за рад Комисије и критеријуме за акредитацију и добијање дозволе за рад универзитета, факултета, односно уметничких академија у саставу универзитета, академија струковних студија, високих школа и високих школа струковних студија. Стандарди утврђују: мисију и циљеве; статус Комисије; независност Комисије; одлучивање; ресурсе; унутрашњу проверу квалитета; спољашњу проверу квалитета; јавност у раду; приговоре; међународну сарадњу; обим акредитације; акредитациону документацију; стручне тимове; унапређење квалитета и компатибилност са европским стандардима.

Провера испуњења обавеза самосталне високошколске установе и високошколске јединице у њеном саставу, у погледу квалитета, врши се у складу с правилником који је, на предлог Националног савета, донео министар надлежан за послове високог образовања (Правилник о провери испуњења обавеза високошколске установе и високошколске јединице у њеном саставу у погледу квалитета).

У поступку провере квалитета узима се у обзир и оцена студената о студијским програмима. Начин евалуације програма и педагошког рада професора регулисали су универзитети правилницима о евалуацији педагошког рада професора од стране студената.

Комисија обавља проверу испуњавања обавеза самосталне високошколске установе и високошколске јединице у њеном саставу у вези са квалитетом према годишњем плану послова, по посебном налогу Националног савета, на захтев самосталне високошколске установе или министра.

Подносиоци захтева за проверу испуњења обавеза самосталне високошколске установе и високошколске јединице у њеном саставу у погледу квалитета не могу поново поднети такав захтев за исту високошколску установу, односно високошколску јединицу у њеном саставу у наредних годину дана.

Комисија доставља извештај о извршеној провери испуњавања обавеза самосталне високошколске установе и високошколске јединице у њеном саставу у вези с квалитетом Националном савету, министру и самосталној високошколској установи.

Самостална високошколска установа може у року од 15 дана од дана достављања извештаја о извршеној провери доставити Националном савету примедбе на извештај.

Национални савет извештај Комисије прослеђује Конференцији универзитета и Студентској конференцији универзитета, односно Конференцији академија струковних студија и Студентској конференцији академија струковних студија.

Национални савет утврђује оцену испуњености обавеза самосталне високошколске установе и високошколске јединице у њеном саставу у вези с квалитетом, на основу извештаја Комисије, и доставља је самосталној високошколској установи и министру.

Резултати провере испуњености обавезе самосталне високошколске установе у вези с квалитетом објављују се у складу са актом Националног савета.

Систем гаранције квалитета обухвата целокупни систем високог образовања у Србији. Поступак акредитације укључује сва три предвиђена елемента (унутрашње процењивање, спољашњи преглед и објављивање резултата).

Студенти нису директно укључени у рад Комисије за акредитацију и проверу квалитета, већ њихови представници, које бира студентски парламент, учествују у раду Националног савета за високо образовање. Студенти, такође, учествују у процесу консултација током спољашњих прегледа, као и у унутрашњим проценама квалитета установа високог образовања.

Пре почетка акредитације Комисија је учинила још један напор како би побољшала квалитет и ефикасност рада - организовала је едукацију рецензента. Наиме, у последњој декади јануара, у универзитетским центрима у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Нишу ближе ће се упознати рецензенти са стандардима, процедурама и документацијом потребном у процесу акредитације. На овај начин рецензентима ће се, поред упознавања с наведеним правилима, омогућити и уједначавање прављења извештаја.

Министарство у оквиру своје надлежности обавља следеће послове: предлаже Влади поли-

тику високог образовања; планира политику уписа студената на студије које остварују високошколске установе чији је оснивач Република, на предлог Националног савета; прати развој високог образовања; издаје дозволу за рад високошколских установа; утврђује садржај дипломе и додатка дипломи; расподељује финансијска средства из буџета Републике намењена високошколским установама и контролише њихово коришћење; врши управни надзор; стара се о укључивању високошколских установа у процес признавања високошколских квалификација у Европи и обавља друге послове везане за високо образовање који су у складу са законом.

На основу Закона о високом образовању, министар је донео следеће правилнике: Правилник о садржају и начину вођења евиденције коју води високошколска установа; Правилник о садржају јавних исправа које издају високошколске установе; Правилник о регистру високошколских установа, студијских програма, наставника, сарадника и осталих запослених; Правилник о садржају дозволе за рад и Правилник о провери испуњења обавеза самосталне високошколске установе и високошколске јединице у њеном саставу.

Доношењем свих побројаних правилника, стандарда, утврђивањем процедура, формулара за пријаве, упутстава за њихово попуњавање и припрема за акредитацију стекли су се сви законом прописани и потребни услови за почетак акредитације самосталних високошколских институција, као и високошколских јединица у њиховом саставу.

Проф. др Емилија Станковић

СТАНДАРДИ РАДА КОМИСИЈЕ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ И ПРОВЕРУ КВАЛИТЕТА

- Стандард 1: Мисија и циљеви**
- Стандард 2: Статус Комисије**
- Стандард 3: Независност Комисије**
- Стандард 4: Одлучивање**
- Стандард 5: Ресурси**
- Стандард 6: Унутрашња провера квалитета**
- Стандард 7: Спољашња провера квалитета**
- Стандард 8: Јавност у раду**
- Стандард 9: Приговори**
- Стандард 10: Међународна сарадња**
- Стандард 11: Процедуре и термини**
- Стандард 12: Обими акредитације**
- Стандард 13: Акредитациона документација**
- Стандард 14: Стручни тимови**
- Стандард 15: Унапређење квалитета**
- Стандард 16: Компатибилност са европским стандардима**

Стандарди за рад Комисије за акредитацију и проверу квалитета високошколских установа успостављају критеријуме за рад Комисије и критеријуме за акредитацију и добијање дозволе за рад универзитета, факултета, односно уметничких академија у саставу универзитета, академија струковних студија, високих школа и високих школа струковних студија.

Стандард 1: Мисија и циљеви

Комисија има формулисану мисију која је у складу с циљевима високог образовања.

Упутства за примену стандарда 1:

- 1.1 Мисија показује основну сврху постојања Комисије, дефинише генерални правац њених активности и обезбеђује основу за идентификовање њених приоритета у будућности.
- 1.2 Мисија јасно показује да је основна активност Комисије акредитација високошколских установа и студијских програма.
- 1.3 Мисија је сажето формулисана, усвојена као формални документ од стране Комисије и Националног савета за високо образовање и појављује се у одговарајућим публикацијама установе.
- 1.4 Циљеви произилазе из мисије, одређују конкретне резултате које ће Комисија да оствари у наредном периоду и представљају основу за контролу њеног рада.
- 1.5 Циљеви су конкретни, оствариви и мерљиви с обзиром на расположиве ресурсе и ближе дефинишу делатност.
- 1.6 Све активности Комисије су у складу са усвојеном мисијом и циљевима.
- 1.7 Комисија стратешки планира и имплементира своју мисију.
- 1.8 Комисија периодично преиспитује своју мисију и циљеве, вреднујући њихову сврсисходност у процесу планирања и расподеле ресурса.

Стандард 2: Статус Комисије

Комисија је национално акредитационо тело.

Упутства за примену стандарда 2:

- 2.1 Комисија је организована у складу са Законом.
- 2.2 Национални савет ради послова акредитације, провере квалитета високошколских установа и јединица у свом саставу и вредновања студијских програма образује Комисију за акредитацију и проверу квалитета.
- 2.3 Акредитација је регулисана Законом и правилницима.

Стандард 3: Независност Комисије

Комисија је тело које ради независно од владе, високошколских установа, индустрије и других профитабилних институција, као и професионалних удружења.

Упутства за примену стандарда 3:

- 3.1 Комисија предлаже Националном савету стандарде: за давање дозволе за рад, за акредитацију високошколских установа за акредитацију студијских програма, за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, као и стандарде за спољашњу проверу квалитета високошколских установа.
- 3.2 Комисија спроводи процесе акредитације и провере квалитета независно и аутономно.
- 3.3 Комисија одлучује о захтеву за акредитацију и издаје уверење о акредитацији на обрасцу који је прописала.

Стандард 4: Одлучивање

Одлуке које Комисија доноси морају бити строге, фер и доследне.

Упутства за примену стандарда 4:

- 4.1 Правила која доводе до акредитационе одлуке су транспарентна и гарантују једнакост.
- 4.2 Одлуке о акредитацији су разумљиве и базирају се на унапред дефинисаним стандардима квалитета.
- 4.3 Комисија ради и одлучује на седницама, у складу са пословником.

Стандард 5: Ресурси

Комисија има кредибилне сараднике и финансијске ресурсе.

Упутства за примену стандарда 5:

- 5.1 Комисија има 15 чланова, по три из сваког образовно-научног, односно образовно-уметничког поља.
- 5.2 Чланови комисије су истакнути професори, научници, уметници и стручњаци изабрани на основу јавног позива.
- 5.3 За потребе спровођења поступака акредитације и провере квалитета Комисија образује стручне тимове и именује њихове чланове. Комисија именује рецензенте на основу јавног позива из реда међународно признатих домаћих и иностраних универзитетских наставника, научника, уметника или стручњака.
- 5.4 Рад комисије се финансира из остварених прихода од накнада за акредитацију. Висину накнаде утврђује Национални савет, уз сагласност Владе.

Стандард 6: Унутрашња провера квалитета

Комисија има установљене методе осигурања квалитета и системе за њихово унапређење.

Упутства за примену стандарда 6:

- 6.1 Комисија има функционални систем осигурања квалитета.
- 6.2 Систем осигурања квалитета покрива целокупни процес акредитације.

- 6.3 Политика осигурања квалитета је јавно публикована.
- 6.4 Комисија систематично прати процесе и ефекте акредитације и резултате користи у унапређивању квалитета.

Стандард 7: Спољашња провера квалитета

Рад Комисије се периодично проверава.

Упутства за примену стандарда 7:

- 7.1 Спољашња провера квалитета рада Комисије се обавља периодично.
- 7.2 Резултати спољашње провере рада Комисије се јавно публикују.
- 7.3 Комисија најмање једном годишње подноси извештај о свом раду Националном савету, који о извештају обавештава јавност.

Стандард 8: Јавност у раду

Комисија има јавно публиковану политику, стандарде и све поступке, при чему одлуке које комисија доноси морају бити фер и коректне.

Упутства за примену стандарда 8:

- 8.1 Стандарди и процедуре, као и упутства су јавно доступни.
- 8.2 Комисија јавно публикује резултате спроведених поступака акредитације.
- 8.3 Поступци које Комисија спроводи и одлуке које Комисија доноси морају бити фер и коректни.

Стандард 9: Приговори

Учесници у поступку акредитације имају право приговора.

Упутства за примену стандарда 9:

- 9.1 Ако Комисија донесе решење којим се одбија захтев за акредитацију, високошколска установа улаже жалбу Националном савету.
- 9.2 Обезбеђује се подједнак третман свих учесника у поступку акредитације.

Стандард 10: Међународна сарадња

Комисија остварује сарадњу у оквиру Европске мреже агенција и организација у пољу акредитације.

Упутства за примену стандарда 10:

- 10.1 Комисија остварује сарадњу с другим акредитационим националним или професионалним организацијама.

Стандард 11: Процедуре и термини

Комисија има процедуре и утврђене термине у спровођењу поступка акредитације.

Упутства за примену стандарда 11:

- 11.1 Комисија је одговорна за организацију и спровођење акредитације.

Стандард 12: Обими акредитације

Комисија обавља акредитацију студијских програма и високошколских установа.

Упутства за примену стандарда 12:

- 12.1 Комисија спроводи поступак акредитације установа и студијских програма у области високошколског образовања, одлучује о захтеву за акредитацију и издаје уверење о акредитацији.

12.2 Комисија даје мишљење у поступку издавања дозволе за рад високошколске установе.

Стандард 13: Акредитациона документација

Комисија утврђује обим и форму документације за поступак акредитације.

Упутства за примену стандарда 13:

- 13.1 Комисија утврђује обим и форму документације, форме података који се достављају.
- 13.2 Комисија има упутства и прописане обрасце за припрему документације за акредитацију.
- 13.3 Високошколска установа у поступку акредитације обавезно доставља и Извештај о самовредновању.
- 13.4 Комисија има поступак и упутства за рад рецензената.

Стандард 14: Стручни тимови

Комисија образује стручне тимове и именује њихове чланове.

Упутства за примену стандарда 14:

- 14.1 Комисија именује стручни тим Поткомисију, коју чине рецензенти и три члана Комисије.
- 14.2 Комисија има процедуру и поступак избора рецензената.
- 14.3 Рецензенти потписују изјаву о тајности и независности.

Стандард 15: Унапређење квалитета

Комисија се стара о унапређењу квалитета.

Упутства за примену стандарда 15:

- 15.1 Акредитациони процес садржи елементе који промовишу развој квалитета и унапређење квалитета високошколских установа и студијских програма.
- 15.2 Акредитациони процес треба да поштује идентитет и аутономију високошколске установе.
- 15.3 Комисија проверава испуњавање обавеза самосталне високошколске установе и високошколске јединице у њеном саставу у вези с квалитетом према годишњем плану послова, на захтев: Националног савета, високошколске установе или министра.

Стандард 16: Компатибилност са европским стандардима

Упутства за примену стандарда 16:

- 16.1 Комисија се стара да процедуре и стандарди буду усклађени са европским стандардима.

ПОСЛОВНИК

КОМИСИЈЕ ЗА
АКРЕДИТАЦИЈУ
И ПРОВЕРУ КВАЛИТЕТА

БЕОГРАД, 2006.

Комисија за акредитацију и проверу квалитета високошколских установа на основу члана 13. став 13. Закона о високом образовању (“Службени гласник РС”, број 76/2005), на седници одржаној дана 4. 7. 2006. године, доноси

П О С Л О В Н И К

КОМИСИЈЕ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ И ПРОВЕРУ КВАЛИТЕТА

Члан 1.

Овим пословником ближе се уређује начин рада и одлучивања Комисије за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија), као и друга питања од значаја за њен рад.

Члан 2.

Састав и надлежност Комисије утврђени су Законом о високом образовању.

Члан 3.

Комисија доноси Пословник о раду, већином гласова свих чланова Комисије.

Члан 4.

Комисија ради и одлучује на седницама.

Седница се одржава ако су присутне две трећине укупног броја чланова.

Члан 5.

Комисија, за потребе свог рада, образује одговарајуће стручне тимове и именује њихове чланове (у даљем тексту: рецензенти).

Одлуком о образовању стручног тима утврђују се послови за које се тим образује и друга питања у вези с радом тимова.

Члан 6.

Комисија доноси програм рада за период од једне године.

Члан 7.

Комисија има печат и штамбиљ.

Печат Комисије има облик круга, пречника 32 мм у чијој је средини грб Републике Србије. Текст печата: “Република Србија - Комисија за акредитацију и проверу квалитета високошколских установа - Београд“ исписан је у концентричним круговима око грба Републике Србије, на српском језику, ћириличким писмом.

Текст штамбиља истоветан је тексту печата.

Члан 8.

Комисија за свој рад одговара Националном савету, у даљем тексту: Савет.

Комисија обавезно подноси Савету извештај о раду, за претходну годину, Националном

савету, најкасније до 30. септембра текуће године.

Извештај о раду се подноси и по потреби и на захтев Савета.

Члан 9.

Комисија бира председника и заменика председника из реда својих чланова, на период од четири године, тајним гласањем.

Председник и заменик су изабрани ако су добили већину од укупног броја чланова Комисије.

Члан 10.

Седнице Комисије се по правилу заказују најкасније осам дана пре одржавања седнице, о чему се чланови Комисије обавештавају достављањем дневног реда и материјала за седницу.

У случају наступања изузетних околности које по својој природи захтевају хитност, седница се може заказати телефоном, телеграмом, телефаксом или мејлом, најкасније 24 часа пре одржавања седнице, о чему одлучује председник Комисије.

ПРИПРЕМА СЕДНИЦЕ КОМИСИЈЕ

Члан 11.

Седницу Комисије припремају председник Комисије и лица задужена за обављање стручних и административно-техничких послова за потребе Комисије.

Члан 12.

Седници Комисије, поред обавезног присуства лица задужених за обављање стручних и административно-техничких послова за потребе Комисије могу присуствовати и рецензенти ради разматрања извештаја поднетог Комисији у поступку акредитације установе и студијских програма, о чему одлучује председник Комисије.

Извештаји припремљени за седницу Савета не могу се давати на увид другим заинтересованим лицима.

ТОК СЕДНИЦЕ КОМИСИЈЕ

Члан 13.

Председник Комисије, по сопственој иницијативи или на предлог члана Комисије, заказује седницу Комисије, по правилу једном месечно и по потреби.

Председника Комисије, у случају одсутности или спречености, замењује заменик председника Комисије.

Седнице Комисије одржавају се у простору који обезбеђује министарство надлежно за послове високог образовања.

Материјал за седницу припрема лице које је задужено за обављање административно-техничких послова.

Члан 14.

Позив за седницу и предлог дневног реда са припремљеним материјалом доставља се члановима Комисије најкасније осам дана пре дана одређеног за одржавање седнице.

Сазив седнице садржи: предлог дневног реда, датум, време и место одржавања седнице.

Члан 15.

На седници Комисије се утврђује кворум, расправља и одлучује о питањима која су на дневном реду.

Члан Комисије може да предложи измене и допуне дневног реда седнице. О изменама и допунама дневног реда се одлучује на самој седници, пре преласка на дневни ред.

Члан 16.

Седницом руководи председник Комисије.

Председник Комисије отвара седницу, председава њоме, стара се да рад Комисије тече према утврђеном дневном реду, отвара дискусију, даје реч приликом дискусије, предлаже доношење одговарајуће одлуке, потписује одлуке које Комисија усвоји.

Члан 17.

Одлуке Комисије треба да буду јасне и недвосмислене.

Чланови Комисије се изјашњавају јавно, дизањем руке или поименичним изјашњавањем „за“ или „против“ предлога одлуке.

Комисија доноси одлуку већином гласова укупног броја чланова.

Ако има више предлога за одлучивање, о њима се гласа по реду по ком су поднесени.

По завршеном изјашњавању, председник Комисије утврђује која је одлука донета.

Члан 18.

Члан Комисије који је гласао против усвојеног предлога може у писаној форми да издвоји мишљење, које је саставни део записника са седнице.

Члан 19.

Председник Комисије може одлучити да седницу прекине ако се у току дана не могу расправити сва питања из дневног реда и уколико то захтева већина чланова Комисије.

Седница Комисије савета прекида се и у случајевима:

- 1) када је број присутних чланова на седници недовољан за пуноважно одлучивање;
- 2) када се због дужег трајања седница не може завршити у планирано време;
- 3) у другим оправданим случајевима.

Седницу прекида председник Комисије и одређује датум одржавања следеће седнице.

Члан 20.

На седници Комисије води се записник о раду.

Записник садржи: датум одржавања седнице, дневни ред, имена присутних и одсутних чланова Комисије и учесника на седници, предмет разматрања, односно одлучивања, изреку одлуке, односно закључке и мишљења о појединим питањима, кратак преглед расправе о предмету одлучивања, резултат гласања.

У записник се уноси и име и презиме члана Комисије, с назнаком да је гласао “за“ или “против“, односно да је издвојио мишљење.

Члан 21.

Записник потписују председник Комисије и записничар.
Записник са седнице се, по правилу, усваја на наредној седници Комисије.
Извод из записника улаже се у сваки предмет.

Члан 22.

Оригинал записника са седнице Комисије са прилозима чува се као документ трајне вредности.

Члан 23.

Ток седнице се снима или стенографише.
Стенограм тока седнице чини саставни део записника.

ЈАВНОСТ РАДА

Члан 24.

Рад Комисије је јаван.
Конференције за штампу и састанке са представницима медија сазива и води председник Комисије.

Члан 25.

Ради ефикасног и компетентног обављања послова и задатака из законом прописаних надлежности, Комисија образује поткомисије за одговарајућа научна, односно уметничка поља и експертске (рецензентске) радне групе за уже научне и уметничке области унутар тих поља.

Члан 26.

Поткомисије се формирају за поље природних, друштвених, техничких и медицинских наука и за поље уметности.

Члан Комисије изабран за одговарајуће научно, односно уметничко поље је у саставу поткомисије за то научно, односно уметничко поље.

Координатор, који се бира из редова чланова Поткомисије на период од годину дана, координира рад Поткомисије.

Поткомисија доноси одлуке консензусом. У случају кад Поткомисија не постигне консензус, одлуку доноси Комисија.

Поткомисија доноси годишњи план рада, који је саставни део годишњег рада Комисије. Поткомисија подноси комисији извештај о раду најмање једном годишње.

Извештај Поткомисије је саставни део годишњег извештаја Комисије који подноси Савету.

Члан 27.

На основу листе заједничких стандарда, коју утврђује Комисија, Поткомисија утврђује ближе стандарде у оквиру одговарајућег научног или уметничког поља за:

1. акредитацију високошколских установа,
2. акредитацију студијских програма,
3. самовредновање и оцену квалитета високошколских установа,
4. спољашњу проверу квалитета високошколских установа,
5. издавање дозвола за рад.

Члан 28.

Поткомисија непосредно спроводи поступак акредитације и провере квалитета високошколских установа и јединица у њиховом саставу и вредновање студијских програма у оквиру одговарајућег научног или уметничког поља и утврђује предлог одлуке који упућује Комисији на усвајање.

О спроведеном поступку из става 1. овог члана Поткомисија сачињава извештај на обрасту који утврђује Комисија и доставља га Комисији у прилогу одлуке из става 1. овог члана.

Извештај Поткомисије из става 2. овог члана саставни је део предлога одлуке из става 1. овог члана и темељи се на:

1. резултатима самовредновања високошколских установа,
2. извештају и оценама рецензената,
3. непосредном увиду чланова Поткомисије и овлашћеног представника министарства надлежног за послове високог образовања у просторне, кадровске и техничке услове високошколских установа неопходне за квалитетно обављање делатности у складу са прописаним стандардима.

Члан 29.

Поткомисија остварује сарадњу са високошколским установама из одговарајућег научног или уметничког поља на унапређењу њиховог квалитета.

На захтев Комисије, Поткомисија спроводи поступак провере квалитета високошколских установа и њихових студијских програма у одговарајућој научној, односно уметничкој области, о чему сачињава извештај на образцу који утврди Комисија.

Извештај из става 2. овог члана Поткомисија подноси Комисији у року од 30 дана.

Члан 30.

За потребе акредитације високошколских установа и студијских програма, Комисија, на основу јавног позива, именује рецензенте за поједине научне и уметничке области, у оквиру научног, односно уметничког поља.

За мултидисциплинарне науке ће се формирати поткомисије одговарајућег састава.

На основу процене компетентности пријављених кандидата за обављање послова рецензената, Поткомисија утврђује предлог за именовање рецензената.

Предложени кандидати за обављање послова рецензената су дужни да пре именовања из става 2. овог члана дају писмену изјаву о непостојању сукоба стручних, пословних, породичних, родбинских и других интереса, као и о поштовању етичког кодекса Комисије у року од 30 дана, коју достављају Комисији ради доношења одлуке о именовању рецензената.

Члан 31.

Уколико се на јавни позив не пријави довољан број компетентних кандидата за рецензента, Комисија може на предлог одговарајуће поткомисије да упути директан позив за обављање послова рецензента (*AD PERSONUM*) истакнутим професорима универзитета, научницима и уметницима.

Члан 32.

Рецензенти подносе извештај о раду Комисији, преко одговарајуће поткомисије, у законом прописаном року, на обрасцу чију садржину утврђује Комисија.

ИЗВРШАВАЊЕ АКТА КОМИСИЈЕ

Члан 33.

Комисија упућује донете акте Савету, ради упознавања, разматрања и доношења одлука.

Члан 34.

За мултидисциплинарне науке ће се формирати поткомисије одговарајућег састава. Овај пословник ступа на снагу даном доношења.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ
др Слободан Арсенијевић, с. р.

**КОДЕКС
ПОНАШАЊА**
КОМИСИЈЕ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ
И ПРОВЕРУ КВАЛИТЕТА
ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

БЕОГРАД, 2006.

I УВОД

Процес акредитације и провере квалитета високошколских установа је по својој природи осетљив процес у којем су објективност и кредибилитет од суштинске важности. Етички кодекс настоји да афирмише и подстиче осетљивост за вредности које су специфичне за рад Комисије за акредитацију и проверу квалитета. У таквом контексту Етички кодекс Комисије за акредитацију и проверу квалитета садржи етичке вредности и основне принципе понашања на које се обавезују чланови Комисије, рецензенти и лица која учествују у пословима и раду Комисије, а у циљу објективног и стручног рада Комисије. Дефинисањем ових вредности и принципа омогућава се рад Комисије на постављеним задацима у складу са законом, уз спречавање могућих и стварних сукоба чланова. У свом раду чланови Комисије, рецензенти и лица која учествују у пословима Комисије, све време док репрезентују Комисију, треба да се понашају као савесни, компетентни, добро припремљени и непристрасни професионалци. Круг лица на која се односи Кодекс обухвата: чланове Комисије, рецензенте и друга лица која учествују у пословима и раду Комисије (задужена за обављање стручних и техничко-административних послова за потребе Комисије).

II ПРЕДМЕТ И ОПШТА НАЧЕЛА

Предмет Кодекса и примена

Члан 1.

Предмет Кодекса понашања Комисије за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија) јесте дефинисање етичких стандарда понашања на које се обавезују чланови Комисије, рецензенти и лица задужена за обављање стручних и техничко-административних послова за потребе Комисије.

Круг лица на која се односи Кодекс понашања (у даљем тексту: Кодекс) јесу: чланови Комисије, рецензенти и друга лица која учествују у пословима и раду Комисије (задужена за обављање стручних и техничко-административних послова за потребе Комисије).

Општа сврха

Члан 2.

Општа сврха овог кодекса је обезбеђење стандарда понашања од стране лица из члана 1. овог кодекса који омогућавају ефикасно и компетентно обављање послова и задатака Комисије из њених Законом прописаних надлежности.

Вредности

Члан 3.

Лице из члана 1. став 2. овог кодекса ће се у извршавању послова Комисије придржавати следећих вредности:

1. Законитост
2. Независност мишљења од институције у којој је запослен
3. Објективност
4. Транспарентност
5. Индивидуална одговорност

6. Припремљеност и стручност
7. Отвореност ка иновацијама
8. Усклађивање мишљења

III ОПШТИ ПРИНЦИПИ ПОНАШАЊА

Забрана сукоба интереса

Члан 4.

Лице из члана 1. став 2. овог кодекса треба да обавља своје послове и задатке тако да приватни, лични интерес или интерес институције у којој је запослен не утиче на објективност процене у вршењу послова из Законом прописане надлежности.

Лице из члана 1. став 2. овог кодекса треба да избегава сваки облик понашања који је у супротности са обавезама појединца, а који може значајно да утиче на објективност и створи неоправдану предност за неке институције или појединце.

Забрана примања и давања поклона

Члан 5.

Лице из члана 1. став 2. овог кодекса не сме тражити, нити примати било какав поклон, услугу, репрезентацију, новац или другу корист, било за себе или неку другу особу, који могу да утичу на његову објективност и испуњавање професионалних обавеза.

Поверљивост

Члан 6.

Иако је рад Комисије јаван, неке информације јесу поверљиве. Одлуке и поступак одлучивања је јаван, али не и информације.

Поверљивост је интегрални део акредитационог процеса. Чланови, рецензенти и особље морају имати приступ врло осетљивим подацима током процеса акредитације. Они такође морају заштитити поверљивост тих информација. Поверљивост није временски ограничена – она траје вечито.

Чланови, рецензенти и особље морају поверљиво третирати све елементе акредитационог процеса и информације које су сакупљене током процеса – документе, интервјуе, дискусије, интерпретације и анализе.

Чланови, рецензенти и особље не треба да јавно расправљају о појединостима процеса осим са члановима акредитационог тима.

Никако се не смеју употребљавати информације до којих се дошло током процеса акредитације за проширење својих и приватних интереса других.

Интелектуална слобода

Члан 7.

Чланови Комисије и рецензенти у вршењу послова из Законом прописане надлежности имају право на слободу мишљења и изражавања уз поштовање вредности и принципа утврђених овим кодексом.

Интелектуална својина

Члан 8.

Лице из члана 1. став 2. овог кодекса је дужно да штити право на интелектуално власништво над прикупљеним документима високошколских установа.

Развој струке

Члан 9.

Члан Комисије непрекидно усавршава своју стручност везану за обезбеђење квалитета и процену квалитета високог школства. Прати развој области у земљи и иностранству и добијена знања дели са члановима и колегама.

Правила понашања

Члан 10.

Лице из члана 1. став 2. овог кодекса дужно је да у вршењу послова из Законом прописане надлежности поступа у складу са начелом интегритета, поштења, објективности и непристрасности.

Међусобна сарадња подразумева поштовање мишљења других чланова и колега те њихово узимање у обзир приликом формирања мишљења, а у сарадњи са њима, ради остваривања заједничких циљева.

IV ПРЕКРШАЈ КОДЕКСА ПОНАШАЊА

Члан 11.

Етички прекршај лица из члана 1. став 2. (или члана Комисије) овог кодекса јесте:

1. непоступање у складу са Правилником о начину рада Комисије
2. непридржавање процедуре Комисије и струковних правила
3. непријављивање сукоба интереса
4. присвајање користи
5. изношење поверљивих информација у јавност
6. повреда интелектуалне својине институција
7. несарадња са другим члановима Комисије или спречавање сарадње

V ЕТИЧКА КОМИСИЈА И ПРЕКРШАЈИ КОДЕКСА ПОНАШАЊА

Етичка комисија је посебна комисија Комисије за акредитацију, чији је задатак да у случају настанка прекршаја Кодекса понашања испита те случајеве и у вези тога да предлог Националном савету.

Комисија поступа по следећој процедури:

1. Чланови етичке комисије

1.1 Комисија се састоји од председника и два члана.

1.2 Чланове комисије, на основу предлога председника Акредитационе комисије, бира Комисија за акредитацију из реда својих чланова. Комисија се бира само за време испитивања датог случаја.

1.3 Члан етичке комисије не може бити онај против кога се води етички поступак или има везе са тим случајем.

2. Етички поступак

2.1 У случају сумње на прекршај Кодекса понашања поступак може покренути било који члан Националног савета или Акредитационе комисије.

2.2 Поступак у случају прекршаја Кодекса понашања спроводи Етичка комисија. Комисија се ради испитивања случаја састаје по потреби, најмање једанпут. Састанке Етичке комисије сазива председник.

2.3 Комисија ће саслушати све који имају информацију о случају, а које помажу у расветљавању случаја.

2.3.1 Особама против којих се води етички поступак треба омогућити да пред Комисијом изнесу своје мишљење.

2.3.2 Особе против којих се води етички поступак треба обавестити најмање осам дана пре седнице Етичке комисије. У обавештењу треба нагласити прекршај због којег се води етички поступак против њега уз пратеће доказне материјале. Ако најмање у року од три дана пре седнице особа против које се води етички поступак писмено затражи одлагање, Комисија ће одредити нови термин за седницу. У случају да се одложи и наредна седница, Комисија ће одлучити без присуства особе против које се води етички поступак. Треба упозорити на последице пропуштеног испитивања.

2.3.3 О саслушању се саставља извештај, који потписује председник.

2.4. Комисија на основу доступног материјала и личног саслушања доноси предлог за Комисију за акредитацију већином гласова. Члан који је остао у мањини може прикључити посебно мишљење. Комисија мора образложити свој предлог.

2.5. Комисија може дати Комисији за акредитацију следеће предлоге:

2.5.1 Установљен је етички прекршај и предлаже се одређена казна.

2.5.2 Предлаже се престанак етичког поступка ако се установи да није направљен етички прекршај или одлука не спада у делокруг Акредитационе комисије.

2.5.3 Предлаже се престанак етичког поступка у случају законског прекршаја, када се против окривљене особе води законски поступак.

2.6. Донето решење се доставља особи против које се водио етички поступак, а која може у року од три дана да уложи писану жалбу. Комисија после разматрања жалбе доноси предлог Комисији за акредитацију.

3. Казне

3.1 Усмена опомена

3.2 Опомена у писаној форми

3.3 Опозив члана Акредитационе комисије

Члан Акредитационе комисије се може опозвати само у случају тешког етичког прекршаја или при поновљеним етичким прекршајима.

Комисија за акредитацију и проверу квалитета је дужна да упозна чланове Комисије, рецензенте и група лица која учествују у пословима и раду Комисије, задужене за обављање стручних и техничко-административних послова за потребе Комисије, са садржином Кодекса понашања.

Република Србија
НАЦИОНАЛНИ САВЕТ ЗА ВИСОКО
ОБРАЗОВАЊЕ

На основу члана 11. тачка 6. Закона о високом образовању Национални савети за високо образовање на седмој седници, одржаној 24. новембра 2006. године, на основу предлога Конференције универзитета и Конференције директора виших школа, утврдио је научне, уметничке, односно стручне области у оквиру поља из члана 27. Закона о високом образовању.

1. ПОЉЕ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИХ НАУКА

- 1.1 Биолошке науке
- 1.2 Гео-науке
- 1.3 Математичке науке
- 1.4 Науке о заштити животне средине
- 1.5 Рачунарске науке
- 1.6 Физичке науке
- 1.7 Физичко-хемијске науке
- 1.8 Хемијске науке

2. ПОЉЕ ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НАУКА

- 2.1 Архитектура
- 2.2 Биотехничке науке
- 2.3 Грађевинско инжењерство
- 2.4 Геодетско инжењерство
- 2.5 Електротехничко и рачунарско инжењерство
- 2.6 Индустриско инжењерство и инжењерски менаџмент
- 2.7 Инжењерство заштите животне средине и заштите на раду
- 2.8 Машинско инжењерство
- 2.9 Организационе науке
- 2.10 Рударско инжењерство
- 2.11 Саобраћајно инжењерство
- 2.12 Технолошко инжењерство
- 2.13 Металуршко инжењерство

3. ПОЉЕ ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

- 3.1 Библиотекарство, архиварство и музеологија
- 3.2 Економске науке
- 3.3 Историјске и археолошке науке
- 3.4 Културолошке науке и комунологија
- 3.5 Менаџмент и бизнис
- 3.6 Педагошке науке
- 3.7 Политичке науке
- 3.8 Правне науке
- 3.9 Психолошке науке
- 3.10 Социолошке науке
- 3.11 Теологија
- 3.12 Филозофија
- 3.13 Филолошке науке

3.14 Науке о уметностима

4. ПОЉЕ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

- 4.1 Ветеринарске науке
- 4.2 Медицинске науке
- 4.3 Специјална едукација и рехабилитација
- 4.4 Стоматолошке науке
- 4.5 Фармацеутске науке
- 4.6 Физичко васпитање и спорт

5. ПОЉЕ УМЕТНОСТИ

- 5.1 Драмске и аудиовизуелне уметности
- 5.2 Ликовне уметности
- 5.3 Музика и извођачке уметности
- 5.4 Примењене уметности и дизајн

У складу са чланом 11. став 2. Закона о високом образовању, наведени акти треба објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ПРЕДСЕДНИК
проф. др Обрад Станојевић, с.р.

На основу члана 11. став 1. тачка 7) Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, број 76/05),

Национални савет за високо образовање, на седници одржаној 20. октобра 2006. године, донео је

ПРАВИЛНИК
О СТАНДАРДИМА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ
КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Члан 1.

Овим правилником утврђују се стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа.

Стандарди из става 1. овог члана одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 2.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 612-00-591/2006-04/1
У Београду, 20. октобра 2006. године

Национални савет за високо образовање
председник
проф. др Обрад Станојевић, с. р.